

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Uitvoeringslasten artikel 8 EED
richtlijn

ons kenmerk
ECFD/U201601382
Lbr. 16/077

datum
28 oktober 2016

Samenvatting

Met deze brief informeren wij u over de afspraken met het Rijk over compensatie van de uitvoeringslasten voor het bevoegd gezag als gevolg van de EED richtlijn (artikel 8 Energy Efficiency Directive). Artikel 8 gaat over de vierjaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Gemeenten en provincies zijn bevoegd gezag voor het toezicht hierop. Het ministerie van Economische Zaken heeft afgelopen zomer op verzoek van de VNG onderzoek laten uitvoeren naar de uitvoeringslasten van deze extra toezichtstaak voor het bevoegd gezag.

Het Rijk erkent dat de bevoegd gezagen extra kosten moeten maken ten gevolge van de EED richtlijn. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek hebben Rijk, VNG en IPO de volgende afspraken gemaakt: het Rijk stelt € 5,3 miljoen beschikbaar aan het bevoegd gezag via het gemeentefonds (95%) en het provinciefonds (5%). Dit bedrag bestaat uit eenmalige kosten (€ 2,7 miljoen) en structurele kosten (2 x € 1,3 miljoen = € 2,6 miljoen) voor 2016 en 2017. Dit bedrag wordt in december 2016 in zijn geheel uitgekeerd. In de tweede helft van 2017 wordt een evaluatie uitgevoerd voor het bepalen van de uitvoeringslasten na 2017. Dit omdat gedurende het onderzoek de informatie om tot een realistische inschatting te komen nog te beperkt was. Nog in 2016 maken Rijk en koepels afspraken over de inrichting en randvoorwaarden van de evaluatie.

In de komende decembercirculaire gemeentefonds worden de financiële details bekend gemaakt. In afwachting daarvan vindt u in bijlage 2 een voorlopige raming van de verdeling van het bedrag over de gemeenten. (NB: aan deze raming kunnen geen rechten worden ontleend).

Voor een efficiënte uitvoering van deze richtlijn adviseren wij de kennis en ervaring van toezichthouders zoveel mogelijk op regionaal niveau te bundelen. Ook vragen wij gemeenten om binnen de eigen organisatie of bij de omgevingsdienst een aanspreekpunt voor auditplichtige ondernemingen te organiseren.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Uitvoeringslasten artikel 8 EED richtlijn	ons kenmerk ECFD/U201601382 Lbr. 16/077	datum 28 oktober 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Met deze brief informeren wij u over de afspraken met het Rijk over compensatie van de uitvoeringslasten voor het bevoegd gezag als gevolg van de EED richtlijn (artikel 8 Energy Efficiency Directive). Artikel 8 gaat over de vierjaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Gemeenten en provincies zijn bevoegd gezag voor het toezicht hierop. Het ministerie van Economische Zaken heeft afgelopen zomer op verzoek van de VNG onderzoek laten uitvoeren naar de uitvoeringslasten van deze extra toezichtstaak voor het bevoegd gezag. In onze brief van 28 juni 2016 (zie bijlage 1) hebben wij u verzocht om, vooruitlopend op de uitkomsten van het lastenonderzoek, alvast een aanspreekpunt voor auditplichtige ondernemingen te organiseren en rekening te houden met het reserveren van capaciteit voor 2017 voor de toetsing van de energie-audits in uw jaarwerkplan of in de dienstverleningsovereenkomst met de omgevingsdienst.

Uitkomsten onderzoek uitvoeringslasten EED richtlijn en afspraken over compensatie

Het Rijk erkent dat de bevoegd gezagen extra kosten moeten maken ten gevolge van de EED richtlijn. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek heeft het Rijk het volgende aanbod gedaan voor de compensatie van de uitvoeringslasten:

Het Rijk stelt € 5,3 miljoen beschikbaar aan het bevoegd gezag via het gemeentefonds (95%) en het provinciefonds (5%). Dit bedrag bestaat uit eenmalige kosten (€ 2,7 miljoen) en structurele kosten (2 x € 1,3 miljoen = € 2,6 miljoen) voor 2016 en 2017. Dit bedrag wordt in december 2016 in zijn geheel uitgekeerd. Daarnaast zorgt het Rijk voor een aantal eenmalige zaken, die centraal worden geregeld, zoals het ontwikkelen van een training voor het beoordelen van energie-audits en een registratietool. In de tweede helft van 2017 wordt een evaluatie uitgevoerd voor het bepalen van de uitvoeringslasten na 2017. Dit omdat gedurende het onderzoek de informatie om tot een realistische inschatting te komen nog te beperkt was. Nog in 2016 maken Rijk en koepels afspraken over de inrichting en randvoorwaarden van de evaluatie.

VNG en IPO zijn akkoord gegaan met dit aanbod. In de komende decembercirculaire gemeentefonds worden de financiële details bekend gemaakt. In afwachting daarvan vindt u in

bijlage 2 een voorlopige raming van de verdeling van het bedrag over de gemeenten. (NB: aan deze raming kunnen geen rechten worden ontleend). Verdeling van het gemeentelijke aandeel in de € 5,3 miljoen (€ 5.035.000) vindt plaats via de maatstaf bedrijfsvestigingen. Het CBS telt op 1 januari 2016 ruim 1,7 miljoen bedrijfsvestigingen (zie CBS/statline).¹ Per bedrijfsvestiging levert dat € 2,95 op, inclusief uitkeringsfactor. Ongeveer de helft daarvan (51%) ontvangt u om de invoeringskosten op te vangen, de tweede helft (49%) is bedoeld voor de uitvoeringskosten in 2016 en 2017.

Bundeling van kennis en ervaring op regionaal niveau en organisatie aanspreekpunt belangrijk

De energie-audit is een kans om energiebesparing bij bedrijven een extra stimulans te geven. Energiebesparing komt door de energie-audit hoger op de agenda van de bedrijven te staan. Nu de afspraken over de compensatie van uitvoeringslasten zijn vastgelegd, kunnen goede werkafspraken worden gemaakt over een voortvarende aanpak door gemeenten en hun omgevingsdiensten bij de beoordeling van de energie-audits. Wij adviseren u om daarbij zoveel mogelijk op regionaal niveau de kennis en expertise van toezichthouders te bundelen. Voor auditplichtige concerns met vestigingen op landelijk niveau is inmiddels een kernteam van toezichthouders actief dat een pre-advies geeft over deze audits. Daarnaast zijn er regionaal opererende concerns met vestigingen in meerdere gemeenten. Hiervoor is het handig om regionaal afspraken te maken voor afstemming tussen toezichthouders bij de beoordeling van deze audits. Dit om dubbel werk te voorkomen.

In onze brief van 28 juni 2016 hebben wij u gevraagd om op korte termijn een aanspreekpunt in uw eigen organisatie of bij uw omgevingsdienst te organiseren waar auditplichtige ondernemingen zich kunnen melden. Graag ontvangt de VNG de contactgegevens van het aanspreekpunt namens het bevoegd gezag voor auditplichtige ondernemingen. U kunt dit doorgeven via energie@vng.nl. Wij geven deze informatie door aan RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).

Gemeenten en de auditplicht

Gemeenten kunnen ook auditplichtig zijn als zij economische activiteiten uitvoeren. Door een energieaudit uit te voeren, krijgen gemeenten een helder beeld van de energiestromen binnen de eigen organisatie en de te nemen energiebesparende maatregelen. En zo geven gemeenten zelf het goede voorbeeld.

Belang van meer samenhang in wet- en regelgeving over energiebesparing bij bedrijven

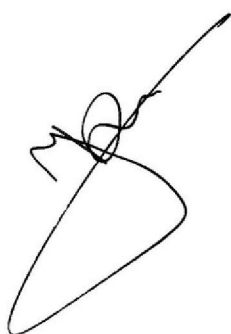
Ondertussen zet de VNG zich samen met het IPO in voor meer samenhang in de wet- en regelgeving voor energiebesparing bij bedrijven, zodat met name de Wet Milieubeheer en de EED-richtlijn beter op elkaar aansluiten. We zien dit als belangrijke randvoorwaarde voor het effectief realiseren van de energiebesparingsdoelstellingen.

¹ Dit betreft een reeds bestaande maatstaf in de verdeling van de algemene uitkering. Gebruik van deze maatstaf geeft naar verwachting de beste aansluiting met de spreiding van de kosten voor de toetsing van energie-audits. Van de 1,7 miljoen bedrijfsvestigingen waarmee in het verdeelmodel van de algemene uitkering wordt gerekend, valt slechts een deel onder de energieauditplicht. De lijst die het ministerie van Economische Zaken deze zomer heeft opgesteld, bevat een raming van 5200 auditplichtige ondernemingen op hoofdvestigingsniveau. Daarnaast zijn er veel nevenvestigingen maar dat aantal is nog onbekend.

We hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd. Bij voldoende belangstelling kunnen wij een informatieve bijeenkomst over de energie-auditplicht organiseren voor ambtelijke contactpersonen van gemeenten. Vragen naar aanleiding van deze brief of belangstelling voor zo'n bijeenkomst kunt u doorgeven aan programmateam Energie van de VNG via energie@vng.nl. De VNG informeert de achterban ook over actuele ontwikkelingen rond de EED via het ROM netwerk (groep Energiebesparing bij bedrijven, aanmelding via romnetwerk@vng.nl).

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop that starts at the top left, goes down and around to the right, then up and around to the left, ending with a long, thin stroke extending upwards and to the right.

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

ons kenmerk

datum

De EED richtlijn (artikel 8
energieauditplicht) en de rol van
het bevoegd gezag

ECFD/U201600977
Lbr. 16/052

28 juni 2016

Samenvatting

In deze brief informeren wij u over de afspraken die VNG en IPO samen met de Rijksoverheid in gang hebben gezet om de knelpunten in de uitvoering voor het bevoegd gezag als gevolg van invoering van artikel 8 van de Europese Energie-Efficiency Directive (EED) op te lossen. Artikel 8 gaat over de uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Gemeenten en provincies zijn bevoegd gezag voor het toezicht hierop.

Daarnaast vragen wij u om op lokaal en regionaal niveau twee acties in gang te zetten, vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek dat het Rijk is gestart naar de uitvoeringslasten van deze extra toezichtstaak voor gemeenten en provincies. Deze acties zijn:

- Het op korte termijn organiseren van een aanspreekpunt in uw eigen organisatie of bij uw omgevingsdienst waar auditplichtige ondernemingen zich kunnen melden;
- Het reserveren van extra capaciteit voor de toetsing van energieaudits in uw jaarplanning of in dienstverleningsovereenkomsten met uw omgevingsdienst voor 2017.

In september verwachten wij, op basis van het onderzoek dat het rijk is gestart naar de uitvoeringslasten van deze extra taak voor het bevoegd gezag, duidelijkheid te hebben over de inzet van mensen en middelen die nodig is voor de toetsing van de energieaudits. Vooruitlopend op de compensatie van de extra uitvoeringslasten vragen wij u om voor 2017 capaciteit te reserveren voor de beoordeling van de energieaudits

IPO stuurt een brief met eenzelfde inhoud naar alle provinciale besturen.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft De EED richtlijn (artikel 8 energieauditplicht) en de rol van het bevoegd gezag	ons kenmerk ECFD/U201600977 Lbr. 16/052	datum 28 juni 2016

Geacht college en gemeenteraad,

In deze brief informeren wij u over de afspraken die VNG en IPO samen met de Rijksoverheid in gang hebben gezet om de knelpunten in de uitvoering voor het bevoegd gezag als gevolg van invoering van artikel 8 van de Europese Energie-Efficiency Directive (EED) op te lossen. Artikel 8 gaat over de uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Gemeenten en provincies zijn bevoegd gezag voor het toezicht hierop.

Daarnaast vragen wij u om op lokaal en regionaal niveau twee acties in gang te zetten, vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek dat het Rijk is gestart naar de uitvoeringslasten van deze extra toezichtstaak voor gemeenten en provincies. Deze acties zijn:

- Het op korte termijn organiseren van een aanspreekpunt in uw eigen organisatie of bij uw omgevingsdienst waar auditplichtige ondernemingen zich kunnen melden;
- Het reserveren van extra capaciteit voor de toetsing van energieaudits in uw jaarplanning of in dienstverleningsovereenkomsten met uw omgevingsdienst voor 2017.

Welke acties zijn in gang gezet om de knelpunten op te lossen?

De energieaudit is een mooi instrument dat grote kansen biedt om te zorgen voor structurele inbedding voor energiebesparing bij ondernemingen. In de bijlage vindt u meer informatie over de energieaudit, welke ondernemingen hieraan moeten voldoen en over het implementatieproces tot nu toe.

Om te zorgen voor een adequate uitvoering en toetsing van deze energieauditplicht heeft het Rijk acties in gang gezet om knelpunten als gevolg van de korte implementatieperiode, onduidelijkheden over de reikwijdte en gebrek aan mensen en middelen bij het bevoegd gezag op te lossen. Dit in samenwerking met VNG en IPO.

De belangrijkste acties zijn:

- Op aandringen van VNG en IPO start het ministerie van Economische Zaken deze maand (juni 2016) een onderzoek naar de uitvoeringslasten voor het bevoegd gezag van de extra taak als gevolg van de invoering van de EED richtlijn (artikel 8). De uitkomsten van dit onderzoek zijn de basis voor compensatie dit jaar nog van de extra uitvoeringslasten die voor deze tranche gemaakt worden. Deze compensatie loopt via het Gemeente- en Provinciefonds. Volgend jaar vindt een actualisatie van het onderzoek plaats op basis van de praktijkervaringen die dan zijn opgedaan. Dit met het oog op de uitvoeringskosten voor de lange termijn.
- Eén van de acties is dat EZ een verbeterde bedrijvenlijst levert. Alle ondernemingen op hoofdvestigingsniveau die op de lijst staan ontvangen in juli een brief van RVO (uitvoeringsorganisatie van EZ) om ze te informeren over de energieauditplicht.
- Om te voorkomen dat toezichthouders in het land dubbel werk gaan doen, is er een kernteam in het leven geroepen van toezichthouders die een pre-advies geven over energieaudits van landelijk opererende concerns. Het concern stuurt dit pre-advies door naar gemeenten c.q. provincies die bevoegd gezag zijn voor de verschillende onderdelen van het concern.

Wat vragen wij van u?

1. Wij willen u vragen om op korte termijn een aanspreekpunt in uw eigen organisatie of bij uw omgevingsdienst te organiseren waar auditplichtige ondernemingen zich kunnen melden. In juli stuurt RVO bedrijven de hierboven genoemde brief om ondernemingen te informeren over de auditplicht. Ondernemingen melden zich in principe bij de gemeente of de provincie als het bevoegd gezag voor de toetsing van de audits. Sommige gemeenten of omgevingsdiensten hebben overigens zelf al bedrijven aangeschreven.

2. Reserveer extra capaciteit voor de toetsing van energieaudits in uw jaarplanning of dienstverleningsovereenkomsten met uw omgevingsdienst voor 2017. Afhankelijk van de compensatie van de extra uitvoeringslasten is de verwachting dat de beoordeling van de meeste audits in het 1e kwartaal van 2017 komt te liggen.

Toelichting:

Ad 1. Vanwege de late implementatie en gebrek aan middelen hebben gemeenten en hun omgevingsdiensten dit jaar nog geen goede afspraken kunnen maken om verzoeken van bedrijven om uitstel of indienen van audits in behandeling te kunnen nemen. Actieve bedrijven die graag willen voldoen aan Europese regels melden zich echter al bij het bevoegd gezag. Voor een bedrijf is het echter vaak niet duidelijk waar ze zich moeten melden. Om te voorkomen dat bedrijven van het kastje naar de muur worden gestuurd, willen wij u vragen om op korte termijn, voor zover dat nog niet gebeurd is, in uw eigen organisatie of bij uw omgevingsdienst een aanspreekpunt te organiseren waar bedrijven zich kunnen melden met verzoeken om uitstel of verzoeken om audits te beoordelen.

Ad 2. In september verwachten wij op basis van het onderzoek dat uitgevoerd wordt, duidelijkheid te hebben over de inzet van mensen en middelen die nodig is voor de toetsing van de energieaudits. Vooruitlopend op de compensatie van de extra uitvoeringslasten vragen wij u om in uw eigen jaarplannen of dienstverleningsovereenkomsten met uw omgevingsdienst voor 2017 capaciteit te reserveren voor de beoordeling van de energieaudits. Afhankelijk van de compensatie van de uitvoeringslasten is de verwachting dan ook dat de beoordeling van de

meeste audits in het 1e kwartaal van 2017 komt te liggen. Wij zullen u in september nader informeren over de uitkomsten van het onderzoek en het besluit van het ministerie van EZ inzake de hoogte van de compensatie zodat u weet waar u rekening mee kunt houden in de definitieve begroting.

RVO stuurt in juli een brief sturen naar alle auditplichtige bedrijven. Bedrijven hebben 4 tot 6 maanden nodig om een audit op te stellen. De verwachting is dan ook dat de beoordeling van de meeste audits in het 1e kwartaal van 2017 komt te liggen. Het ministerie van Economische Zaken zal in april 2017 aan Europa rapporteren hoeveel audits zijn beoordeeld.

Naast de hierboven gevraagde acties, adviseren wij u om zoveel mogelijk op regionaal niveau de kennis en expertise van toezichthouders te bundelen. Zoals al vermeld, is voor concerns met vestigingen op landelijk niveau inmiddels een kernteam van toezichthouders actief dat een preadvies geeft over deze audits. Daarnaast zijn er regionaal opererende concerns met vestigingen in meerdere gemeenten. Hiervoor is het handig om op regionaal afspraken te maken voor afstemming tussen toezichthouders bij de beoordeling van deze audits. Dit om dubbel werk te voorkomen.

Tot slot,

Wij hopen dat wij u met deze brief voldoende hebben geïnformeerd over wat er zoal speelt rond de energieauditverplichting op grond van artikel 8 van de EED richtlijn. Wij hopen dat we met de hierboven gevraagde of inmiddels in gang gezette acties gezamenlijk ervoor kunnen zorgen dat ondernemingen aan de slag gaan met de energieaudits. Zo krijgen ondernemingen inzicht in hun energieverbruik en in de maatregelen om energie en daarmee kosten te besparen.

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief dan kunt u contact opnemen met het programmateam Energie van de VNG via Rommy Bakker (rommy.bakker@vng.nl). Ook kunt u zich aanmelden voor de groep Energiebesparing bij bedrijven op het ROM netwerk van de VNG zodat u op de hoogte blijft van nieuwe ontwikkelingen. Dit kunt u doen door een mail te sturen naar: romnetwerk@vng.nl

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Bijlage 1 bij VNG ledenbrief met achtergrondinformatie over de EED inzake reikwijdte en implementatieproces tot nu toe

Wat is een energieaudit en wie moeten een energieaudit maken?

In 2012 stelde het Europees Parlement (EP) de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) vast. De richtlijn vermeldt de Europese doelstelling van een 20% lagere Europees energieverbruik in 2020. Het bevat verplichtingen voor zowel lidstaten als bedrijven .

De energieaudit is een mooi instrument dat grote kansen biedt om te zorgen voor structurele aandacht voor energiebesparing bij ondernemingen. De energieaudit geeft ondernemingen inzicht in hun energieverbruik en welke kosteneffectieve en energiebesparende maatregelen ze het beste kunnen nemen. De energieaudit is verplicht voor ondernemingen met meer dan 250 werknemers en/of een jaaromzet van meer dan 50 miljoen euro en een balanstotaal groter dan 43 miljoen euro. Bedrijven moeten de audit eens in de vier jaar opstellen. Het opstellen van een energieaudit duurt gemiddeld 4 tot 6 maanden. Overigens zijn bedrijven die zijn aangesloten bij de convenanten MEE of MJA3 al vrijgesteld van de auditplicht. Ook kan deelname aan bepaalde energie- of milieubeheerssystemen vrijstelling geven van de energieauditplicht.

Het is lastig om te bepalen welke en hoeveel bedrijven onder de implementatieregeling vallen en welke bedrijven door het bevoegd gezag aangeschreven dienen te worden. De criteria waarop getoetst moet worden zijn geen standaard bedrijfsgegevens die het bevoegd gezag voor handen heeft en moeten betrokken worden uit de jaarverslagen zoals die bij de Kamer van Koophandel zijn gedeponerd. Inmiddels werkt het ministerie aan een verbeterde lijst van auditplichtige ondernemingen.

Op dit moment wordt nog uitgegaan van 6000 ondernemingen. Hieronder vallen bijvoorbeeld winkelketens maar ook overheidsorganisaties die economische activiteiten (bijvoorbeeld grondtransacties) uitvoeren kunnen auditplichtig zijn. Een landelijk opererende winkelketen wordt gezien als één onderneming, terwijl deze wel honderden vestigingen kan hebben. Omdat alle vestigingen van een concern ook onder de auditverplichting vallen, gaat het om een veelvoud aan bedrijven. Dit betekent dat per onderneming meerdere gemeenten als bevoegd gezag kunnen optreden.

Het implementatieproces tot nu toe:

In juli 2015 is dit artikel via een tijdelijke regeling van kracht geworden in Nederland. Het bevoegd gezag toetst of de energieaudits voldoen aan de richtlijn. Hoewel artikel 8 van de richtlijn pas in de zomer van 2015 in Nederland van kracht is geworden, moesten bedrijven al per 5 december 2015 audits indienen bij het bevoegd gezag, terwijl er nog veel onduidelijkheden waren over de reikwijdte van de richtlijn. De meeste bedrijven hebben de deadline dan ook niet gehaald. Een gedeelte van de bedrijven heeft uitstel gevraagd bij het bevoegd gezag. Ook hadden gemeenten, provincies en hun omgevingsdiensten nog geen

mensen en middelen beschikbaar. In de jaarplannen en/of dienstverleningsovereenkomsten tussen gemeenten en omgevingsdiensten voor dit jaar is dan ook niet of nauwelijks capaciteit voor de EED richtlijn geregeld.

Het standpunt van VNG en IPO is dat het rijk gemeenten en provincies moet compenseren voor de uitvoeringslasten als gevolg van de extra taken op grond van artikel 8 uit de EED richtlijn. Het rijk ging er aanvankelijk vanuit dat het toezicht op de EED richtlijn makkelijk mee kon lopen met het toezicht op de al bestaande wet- en regelgeving en dat het aantal bedrijven beperkt zou zijn. Daarom zijn bij inwerkingtreding van de tijdelijke regeling de uitvoeringslasten voor het bevoegd gezag niet onderzocht. Deze aannames stroken echter niet met de praktijk.

Om knelpunten als gevolg van de korte implementatieperiode, onduidelijkheden over de reikwijdte en gebrek aan mensen en middelen bij het bevoegd gezag op te lossen, heeft het Rijk eind 2015 een aantal acties in gang gezet. Dit in samenwerking met VNG en IPO. De belangrijkste acties zijn in de brief beschreven.

Ondertussen wordt ook gewerkt aan verbetering van de samenhang in wet- en regelgeving en instrumentarium inzake energiebesparing bij bedrijven. Zo sluiten de EED en de energiebesparingsverplichting op grond van de Wet Milieubeheer nu niet goed op elkaar aan. Ook wordt onderzocht hoe bestaande keurmerken maar ook de Energieprestatiekeuring die in ontwikkeling is "EED-proof" gemaakt kunnen worden, zodat bedrijven die meedoen aan zo'n keurmerk of EPK, vrijstelling kunnen krijgen.

Bijlage 2 bij ledenbrief uitvoeringslasten EED van 24 oktober 2016**Overzicht van de bedragen die gemeenten in december 2016 bij benadering tegemoet kunnen zien in de algemene uitkering 2016, voor de uitvoering van de EED in 2016 en 2017.***(aantal vestigingen per 1 januari 2016; bedrag per vestiging € 2,95; alle bedragen incl. uitkeringsfactor)*

Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente	Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente
Aa en Hunze	2.599	7.664	Losser	1.883	5.553
Aalburg	1.606	4.736	Maasdriel	3.257	9.604
Aalsmeer	3.690	10.881	Maasgouw	2.348	6.924
Aalten	2.318	6.835	Maassluis	2.285	6.738
Achtkarspelen	2.466	7.272	Maastricht	10.577	31.189
Alblasserdam	1.784	5.261	Marum	1.023	3.017
Albrandswaard	2.210	6.517	Medemblik	4.867	14.352
Alkmaar	10.873	32.062	Meerssen	1.726	5.090
Almelo	5.840	17.221	Menameradiel	1.221	3.600
Almere	17.854	52.647	Menterwolde	953	2.810
Alphen aan den Rijn	10.580	31.198	Meppel	3.049	8.991
Alphen-Chaam	1.271	3.748	Middelburg	4.117	12.140
Ameland	574	1.693	Midden-Delfland	1.901	5.606
Amersfoort	16.315	48.109	Midden-Drenthe	3.239	9.551
Amstelveen	8.939	26.359	Mill en Sint Hubert	1.147	3.382
Amsterdam	128.814	379.842	Moerdijk	3.955	11.662
Apeldoorn	14.714	43.388	Molenwaard	2.800	8.257
Appingedam	706	2.082	Montferland	3.201	9.439
Arnhem	15.652	46.154	Montfoort	1.548	4.565
Assen	5.158	15.210	Mook en Middelaar	829	2.445
Asten	1.923	5.670	Neder-Betuwe	2.527	7.452
Baarle-Nassau	922	2.719	Nederweert	1.958	5.774
Baarn	3.308	9.755	Neerijnen	1.623	4.786
Barendrecht	4.969	14.652	Nieuwegein	5.734	16.908
Barneveld	6.708	19.780	Nieuwkoop	3.103	9.150
Bedum	840	2.477	Nijkerk	4.593	13.544
Beek	1.623	4.786	Nijmegen	15.672	46.213
Beemster	1.199	3.536	Nissewaard	5.332	15.723
Beesel	972	2.866	Noord-Beveland	931	2.745
Bellingwedde	823	2.427	Noordenveld	2.966	8.746
Berg en Dal	3.059	9.020	Noordoostpolder	5.276	15.558
Bergeijk	2.209	6.514	Noordwijk	3.121	9.203
Bergen (L.)	1.136	3.350	Noordwijkerhout	1.789	5.275
Bergen (NH.)	3.798	11.199	Nuenen, Gerwen en Neer	2.621	7.729
Bergen op Zoom	5.581	16.457	Nunspeet	2.719	8.018
Berkelland	4.331	12.771	Nuth	1.470	4.335
Bernheze	3.231	9.527	Oegstgeest	2.210	6.517
Best	2.839	8.372	Oirschot	2.208	6.511
Beuningen	2.335	6.885	Oisterwijk	3.326	9.808
Beverwijk	4.034	11.895	Oldambt	2.899	8.548
Binnenmaas	2.815	8.301	Oldebroek	2.160	6.369
Bladel	2.202	6.493	Oldenzaal	2.929	8.637
Blaricum	1.457	4.296	Olst-Wijhe	1.661	4.898
Bloemendaal	3.033	8.944	Ommen	1.839	5.423
Bodegraven-Reeuwijk	4.080	12.031	Onderbanken	591	1.743
Boekel	1.152	3.397	Oost Gelre	2.869	8.460
Borger-Odoorn	2.509	7.398	Oosterhout	5.424	15.994
Borne	1.987	5.859	Ooststellingwerf	2.428	7.160
Borsele	2.297	6.773	Oostzaan	938	2.766
Boxmeer	2.566	7.567	Opmeer	1.269	3.742

Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente	Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente
Boxtel	2.968	8.752	Opsterland	2.995	8.832
Breda	19.705	58.105	Oss	8.555	25.227
Brielle	1.553	4.579	Oud-Beijerland	2.263	6.673
Bronckhorst	4.289	12.647	Oude IJsselstreek	3.599	10.613
Brummen	1.968	5.803	Ouder-Amstel	2.061	6.077
Brunssum	1.646	4.854	Oudewater	1.301	3.836
Bunnik	1.828	5.390	Overbetuwe	4.820	14.213
Bunschoten	2.139	6.307	Papendrecht	2.577	7.599
Buren	3.355	9.893	Peel en Maas	3.914	11.541
Capelle aan den IJssel	5.862	17.286	Pekela	753	2.220
Castricum	3.456	10.191	Pijnacker-Nootdorp	4.801	14.157
Coevorden	3.271	9.645	Purmerend	6.184	18.235
Cranendonck	2.162	6.375	Putten	2.813	8.295
Cromstrijen	1.381	4.072	Raalte	3.336	9.837
Cuijk	1.962	5.785	Reimerswaal	2.048	6.039
Culemborg	2.857	8.425	Renkum	3.376	9.955
Dalfsen	2.811	8.289	Renswoude	719	2.120
Dantumadiel	1.452	4.282	Reusel-De Mierden	1.409	4.155
De Bilt	5.341	15.749	Rheden	3.882	11.447
De Fryske Marren	5.958	17.569	Rhenen	2.008	5.921
De Marne	1.105	3.258	Ridderkerk	3.863	11.391
De Ronde Venen	5.506	16.236	Rijnwaarden	873	2.574
De Wolden	2.822	8.321	Rijssen-Holten	3.329	9.816
Delft	8.852	26.102	Rijswijk	4.714	13.900
Delfzijl	1.783	5.258	Roerdalen	1.625	4.792
Den Helder	3.382	9.973	Roermond	5.151	15.189
Deurne	3.398	10.020	Roosendaal	6.907	20.367
Deventer	8.621	25.421	Rotterdam	61.362	180.942
Diemen	2.663	7.853	Rozendaal	211	622
Dinkelland	2.831	8.348	Rucphen	2.396	7.065
Doesburg	925	2.728	Schagen	5.025	14.818
Doetinchem	5.521	16.280	Scherpenzeel	979	2.887
Dongen	2.343	6.909	Schiedam	6.196	18.271
Dongeradeel	2.111	6.225	Schiermonnikoog	142	419
Dordrecht	10.340	30.490	Schijndel	2.605	7.682
Drechterland	2.081	6.136	Schinnen	1.099	3.241
Drimmelen	2.765	8.153	Schouwen-Duiveland	4.177	12.317
Dronten	4.094	12.072	's-Gravenhage	54.475	160.634
Druten	1.765	5.205	's-Hertogenbosch	17.871	52.697
Duiven	2.171	6.402	Simpelveld	771	2.273
Echt-Susteren	3.044	8.976	Sint Anthonis	1.359	4.007
Edam-Volendam	4.281	12.624	Sint-Michielsgestel	3.313	9.769
Ede	11.547	34.049	Sint-Oedenrode	2.091	6.166
Eemnes	1.235	3.642	Sittard-Geleen	7.776	22.930
Eemsmond	1.435	4.231	Sliedrecht	2.041	6.018
Eersel	2.157	6.360	Slochteren	1.577	4.650
Eijsden-Margraten	2.386	7.036	Sluis	2.894	8.534
Eindhoven	22.129	65.253	Smallingerland	4.679	13.797
Elburg	1.957	5.771	Soest	5.548	16.360
Emmen	8.647	25.498	Someren	2.230	6.576
Enkhuizen	1.879	5.541	Son en Breugel	1.903	5.612
Enschede	12.847	37.883	Stadskanaal	2.489	7.339
Epe	3.167	9.339	Staphorst	1.758	5.184
Ermelo	2.817	8.307	Stede Broec	1.582	4.665
Etten-Leur	3.817	11.255	Steenbergen	2.270	6.694
Ferwerderadiel	778	2.294	Steenwijkerland	4.595	13.550

Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente	Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente
Franekeradeel	1.853	5.464	Stein	1.865	5.499
Geertruidenberg	2.100	6.192	Stichtse Vecht	7.139	21.051
Geldermalsen	3.163	9.327	Strijen	1.002	2.955
Geldrop-Mierlo	3.498	10.315	Súdwest-Fryslân	9.099	26.831
Gemert-Bakel	3.040	8.964	Ten Boer	662	1.952
Gennep	1.476	4.352	Terneuzen	4.199	12.382
Giessenlanden	1.711	5.045	Terschelling	763	2.250
Gilze en Rijen	2.324	6.853	Texel	2.159	6.366
Goeree-Overflakkee	4.742	13.983	Teylingen	3.583	10.565
Goes	3.978	11.730	Tholen	2.400	7.077
Goirle	2.177	6.419	Tiel	3.780	11.146
Gooise Meren	8.590	25.330	Tilburg	18.192	53.644
Gorinchem	3.469	10.229	Tubbergen	2.259	6.661
Gouda	6.121	18.049	Twenterand	2.768	8.162
Grave	1.035	3.052	Tynaarlo	3.167	9.339
Groningen	18.567	54.750	Tytsjerksteradiel	2.729	8.047
Grootevast	1.146	3.379	Uden	4.464	13.163
Gulpen-Wittem	1.461	4.308	Uitgeest	1.194	3.521
Haaksbergen	2.308	6.806	Uithoorn	2.921	8.613
Haaren	1.662	4.901	Urk	1.706	5.031
Haarlem	18.553	54.708	Utrecht	38.869	114.616
Haarlemmerliede en Spierdijk	733	2.161	Utrechtse Heuvelrug	6.294	18.560
Haarlemmermeer	16.585	48.905	Vaals	708	2.088
Halderberge	2.918	8.604	Valkenburg aan de Geul	1.738	5.125
Hardenberg	5.241	15.454	Valkenswaard	3.124	9.212
Harderwijk	4.252	12.538	Veendam	1.954	5.762
Hardinxveld-Giessendam	1.745	5.146	Veenendaal	5.690	16.778
Haren	2.033	5.995	Veere	2.637	7.776
Harlingen	1.583	4.668	Veghel	3.916	11.547
Hatterij	1.086	3.202	Veldhoven	3.933	11.597
Heemskerk	2.885	8.507	Velsen	5.913	17.436
Heemstede	3.308	9.755	Venlo	8.304	24.487
Heerde	1.546	4.559	Venray	3.784	11.158
Heerenveen	5.206	15.351	Vianen	2.007	5.918
Heerhugowaard	4.504	13.281	Vlaardingen	4.971	14.658
Heerlen	6.210	18.312	Vlagtwedde	1.453	4.285
Heeze-Leende	1.868	5.508	Vlieland	205	604
Heiloo	2.319	6.838	Vlissingen	2.880	8.492
Hellendoorn	2.999	8.843	Voerendaal	1.123	3.311
Hellevoetsluis	2.817	8.307	Voorschoten	2.301	6.785
Helmond	7.475	22.042	Voorst	2.510	7.401
Hendrik-Ido-Ambacht	2.460	7.254	Vught	3.145	9.274
Hengelo	7.216	21.278	Waalre	1.873	5.523
het Bildt	963	2.840	Waalwijk	5.042	14.868
Heumen	1.630	4.806	Waddinxveen	2.512	7.407
Heusden	4.572	13.482	Wageningen	3.049	8.991
Hillegom	2.070	6.104	Wassenaar	3.020	8.905
Hilvarenbeek	1.858	5.479	Waterland	1.969	5.806
Hilversum	11.246	33.162	Weert	4.463	13.160
Hof van Twente	3.944	11.630	Weesp	2.280	6.723
Hollands Kroon	5.210	15.363	Werkendam	2.921	8.613
Hoogeveen	4.504	13.281	West Maas en Waal	2.243	6.614
Hoogezand-Sappemeer	2.300	6.782	Westerveld	2.204	6.499
Hoorn	6.702	19.763	Westervoort	1.056	3.114
Horst aan de Maas	3.930	11.589	Westland	12.762	37.632
Houten	5.233	15.431	Weststellingwerf	2.651	7.817

Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente	Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente
Huizen	4.694	13.842	Westvoorne	1.556	4.588
Hulst	2.354	6.941	Wierden	2.302	6.788
IJsselstein	3.258	9.607	Wijchen	3.842	11.329
Kaag en Braassem	2.930	8.640	Wijdmeren	3.476	10.250
Kampen	4.615	13.609	Wijk bij Duurstede	2.527	7.452
Kapelle	1.235	3.642	Winsum	1.242	3.662
Katwijk	4.716	13.906	Winterswijk	2.770	8.168
Kerkrade	2.866	8.451	Woensdrecht	1.796	5.296
Koggenland	2.528	7.454	Woerden	5.721	16.870
Kollumerland en Nieuw	1.177	3.471	Wormerland	1.499	4.420
Korendijk	1.059	3.123	Woudenberg	1.314	3.875
Krimpen aan den IJse	2.354	6.941	Woudrichem	1.582	4.665
Krimpenerwaard	5.699	16.805	Zaanstad	13.395	39.499
Laarbeek	2.226	6.564	Zaltbommel	3.283	9.681
Landerd	1.701	5.016	Zandvoort	2.061	6.077
Landgraaf	2.315	6.826	Zederik	1.561	4.603
Landsmeer	1.459	4.302	Zeewolde	2.701	7.965
Langedijk	2.700	7.962	Zeist	7.253	21.387
Lansingerland	6.423	18.940	Zevenaar	2.734	8.062
Laren	2.034	5.998	Zoetermeer	9.787	28.860
Leek	1.891	5.576	Zoeterwoude	937	2.763
Leerdam	1.735	5.116	Zuidhorn	1.712	5.048
Leeuwarden	9.587	28.270	Zuidplas	4.474	13.193
Leeuwarderadeel	820	2.418	Zundert	2.311	6.815
Leiden	11.168	32.932	Zutphen	4.381	12.919
Leiderdorp	2.398	7.071	Zwartewaterland	2.072	6.110
Leidschendam-Voorbu	6.680	19.698	Zwijndrecht	3.711	10.943
Lelystad	7.040	20.759	Zwolle	11.414	33.657
Leudal	3.390	9.996	Totaal	1.707.494	5.035.000
Leusden	3.344	9.861			
Lingewaal	1.190	3.509			
Lingewaard	3.967	11.698			
Lisse	2.224	6.558			
Littenseradiel	1.298	3.827			
Lochem	3.942	11.624			
Loon op Zand	2.267	6.685			
Lopik	1.628	4.801			
Loppersum	1.019	3.005			

Bijlage bij ledenbrief van

Overzicht van de bedragen die gemeenten in december 2016 bij benadering tegemoet kunnen zien in de algemene uitkering 2016, voor de uitvoering van de EED in 2016 en 2017.
(aantal vestigingen per 1 januari 2016; bedrag per vestiging € 2,95; alle bedragen incl. uitkeringsfactor)

Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente	Gemeente	Aantal vestigingen	Euro's totaal per gemeente
Aa en Hun:	2.599	7.664			
Aalburg	1.606	4.736			
Aalsmeer	3.690	10.881			
Aalten	2.318	6.835			
Achtkarspe	2.466	7.272			
Alblasserd	1.784	5.261			
Albrandsw	2.210	6.517			
Alkmaar	10.873	32.062			
Almelo	5.840	17.221			
Almere	17.854	52.647			
Alphen aar	10.580	31.198			
Alphen-Ch	1.271	3.748			
Ameland	574	1.693			
Amersfoort	16.315	48.109			
Amstelvee	8.939	26.359			
Amsterdam	128.814	379.842			
Apeldoorn	14.714	43.388			
Appingeda	706	2.082			
Arnhem	15.652	46.154			
Assen	5.158	15.210			
Asten	1.923	5.670			
Baarle-Nas	922	2.719			
Baarn	3.308	9.755			
Barendrec	4.969	14.652			
Barneveld	6.708	19.780			
Bedum	840	2.477			
Beek	1.623	4.786			
Beemster	1.199	3.536			
Beesel	972	2.866			
Bellingwed	823	2.427			
Berg en D	3.059	9.020			
Bergeijk	2.209	6.514			
Bergen (L.)	1.136	3.350			
Bergen (N)	3.798	11.199			
Bergen op	5.581	16.457			
Berkelland	4.331	12.771			
Bernheze	3.231	9.527			
Best	2.839	8.372			
Beuningen	2.335	6.885			
Beverwijk	4.034	11.895			
Binnenma	2.815	8.301			
Bladel	2.202	6.493			
Blaricum	1.457	4.296			
Bloemend	3.033	8.944			
Bodegrave	4.080	12.031			
Boekel	1.152	3.397			
Borger-O	2.509	7.398			
Borne	1.987	5.859			
Borsele	2.297	6.773			
Boxmeer	2.566	7.567			

Boxtel	2.968	8.752
Breda	19.705	58.105
Brielle	1.553	4.579
Bronckhorst	4.289	12.647
Brummen	1.968	5.803
Brunssum	1.646	4.854
Bunnik	1.828	5.390
Bunschoten	2.139	6.307
Buren	3.355	9.893
Capelle aan den IJssel	5.862	17.286
Castricum	3.456	10.191
Coevorden	3.271	9.645
Cranendonk	2.162	6.375
Cromstrijper	1.381	4.072
Cuijk	1.962	5.785
Culemborg	2.857	8.425
Dalfsen	2.811	8.289
Dantumadiel	1.452	4.282
De Bilt	5.341	15.749
De Fryske Marne	5.958	17.569
De Marne	1.105	3.258
De Ronde Venen	5.506	16.236
De Wolden	2.822	8.321
Delft	8.852	26.102
Delfzijl	1.783	5.258
Den Helder	3.382	9.973
Deurne	3.398	10.020
Deventer	8.621	25.421
Diemen	2.663	7.853
Dinkelland	2.831	8.348
Doesburg	925	2.728
Doetinchem	5.521	16.280
Dongen	2.343	6.909
Dongerade	2.111	6.225
Dordrecht	10.340	30.490
Drechterland	2.081	6.136
Drimmelen	2.765	8.153
Dronten	4.094	12.072
Druten	1.765	5.205
Duiven	2.171	6.402
Echt-Susteren	3.044	8.976
Edam-Volendam	4.281	12.624
Ede	11.547	34.049
Eemnes	1.235	3.642
Eemsmonding	1.435	4.231
Eersel	2.157	6.360
Eijsden-Marsland	2.386	7.036
Eindhoven	22.129	65.253
Elburg	1.957	5.771
Emmen	8.647	25.498
Enkhuizen	1.879	5.541
Enschede	12.847	37.883
Epe	3.167	9.339
Ermelo	2.817	8.307
Etten-Leur	3.817	11.255
Ferwerderadeel	778	2.294
Franekeradeel	1.853	5.464
Geertruidenberg	2.100	6.192
Geldermalsburg	3.163	9.327

Geldrop-Mi	3.498	10.315
Gemert-Ba	3.040	8.964
Gennep	1.476	4.352
Giessenlan	1.711	5.045
Gilze en Ri	2.324	6.853
Goeree-Ov	4.742	13.983
Goes	3.978	11.730
Goirle	2.177	6.419
Gooise Me	8.590	25.330
Gorinchem	3.469	10.229
Gouda	6.121	18.049
Grave	1.035	3.052
Groningen	18.567	54.750
Grootegast	1.146	3.379
Gulpen-Wi	1.461	4.308
Haaksberg	2.308	6.806
Haaren	1.662	4.901
Haarlem	18.553	54.708
Haarlemm	733	2.161
Haarlemm	16.585	48.905
Halderberg	2.918	8.604
Hardenber	5.241	15.454
Harderwijk	4.252	12.538
Hardinxvek	1.745	5.146
Haren	2.033	5.995
Harlingen	1.583	4.668
Hatter	1.086	3.202
Heemskerk	2.885	8.507
Heemsted	3.308	9.755
Heerde	1.546	4.559
Heerenvee	5.206	15.351
Heerhugov	4.504	13.281
Heerlen	6.210	18.312
Heeze-Lee	1.868	5.508
Heiloo	2.319	6.838
Hellendoor	2.999	8.843
Hellevoetsl	2.817	8.307
Helmond	7.475	22.042
Hendrik-Id	2.460	7.254
Hengelo	7.216	21.278
het Bildt	963	2.840
Heumen	1.630	4.806
Heusden	4.572	13.482
Hillegom	2.070	6.104
Hilvarenbe	1.858	5.479
Hilversum	11.246	33.162
Hof van Tw	3.944	11.630
Hollands K	5.210	15.363
Hoogeveen	4.504	13.281
Hoogezanc	2.300	6.782
Hoorn	6.702	19.763
Horst aan c	3.930	11.589
Houten	5.233	15.431
Huizen	4.694	13.842
Hulst	2.354	6.941
IJsselstein	3.258	9.607
Kaag en Br	2.930	8.640
Kampen	4.615	13.609
Kapelle	1.235	3.642

Katwijk	4.716	13.906
Kerkrade	2.866	8.451
Koggenland	2.528	7.454
Kollumerland	1.177	3.471
Korendijk	1.059	3.123
Krimpen aan de IJssel	2.354	6.941
Krimpenen	5.699	16.805
Laarbeek	2.226	6.564
Landerd	1.701	5.016
Landgraaf	2.315	6.826
Landsmeer	1.459	4.302
Langedijk	2.700	7.962
Lansingerland	6.423	18.940
Laren	2.034	5.998
Leek	1.891	5.576
Leerdam	1.735	5.116
Leeuwarde	9.587	28.270
Leeuwarderamburch	820	2.418
Leiden	11.168	32.932
Leiderdorp	2.398	7.071
Leidschendam	6.680	19.698
Lelystad	7.040	20.759
Leudal	3.390	9.996
Leusden	3.344	9.861
Lingewaal	1.190	3.509
Lingewaard	3.967	11.698
Lisse	2.224	6.558
Littenseradijk	1.298	3.827
Lochem	3.942	11.624
Loon op Zee	2.267	6.685
Lopik	1.628	4.801
Loppersum	1.019	3.005
Losser	1.883	5.553
Maasdriel	3.257	9.604
Maasgouw	2.348	6.924
Maassluis	2.285	6.738
Maastricht	10.577	31.189
Marum	1.023	3.017
Medemblik	4.867	14.352
Meerssen	1.726	5.090
Menamerland	1.221	3.600
Menterwolde	953	2.810
Meppel	3.049	8.991
Middelburg	4.117	12.140
Midden-Deel	1.901	5.606
Midden-Drenthe	3.239	9.551
Mill en Sint Hubert	1.147	3.382
Moerdijk	3.955	11.662
Molenwaard	2.800	8.257
Montferland	3.201	9.439
Montfoort	1.548	4.565
Mook en Middelaar	829	2.445
Neder-Betuwe	2.527	7.452
Nederweert	1.958	5.774
Neerijnen	1.623	4.786
Nieuwegein	5.734	16.908
Nieuwkoop	3.103	9.150
Nijkerk	4.593	13.544
Nijmegen	15.672	46.213

Nissewaard	5.332	15.723
Noord-Beveland	931	2.745
Noordenveld	2.966	8.746
Noordoostpolder	5.276	15.558
Noordwijk	3.121	9.203
Noordwijkse Polder	1.789	5.275
Nuenen, G. & M.	2.621	7.729
Nunspeet	2.719	8.018
Nuth	1.470	4.335
Oegstgeest	2.210	6.517
Oirschot	2.208	6.511
Oisterwijk	3.326	9.808
Oldambt	2.899	8.548
Oldebroek	2.160	6.369
Oldenzaal	2.929	8.637
Olst-Wijhe	1.661	4.898
Ommen	1.839	5.423
Onderbank	591	1.743
Oost Gelre	2.869	8.460
Oosterhout	5.424	15.994
Ooststellingland	2.428	7.160
Oostzaan	938	2.766
Opmeer	1.269	3.742
Opsterland	2.995	8.832
Oss	8.555	25.227
Oud-Beijerland	2.263	6.673
Oude IJssel	3.599	10.613
Ouder-Amstel	2.061	6.077
Oudewater	1.301	3.836
Overbetuwe	4.820	14.213
Papendrecht	2.577	7.599
Peel en Maas	3.914	11.541
Pekela	753	2.220
Pijnacker-Nieuwland	4.801	14.157
Purmerend	6.184	18.235
Putten	2.813	8.295
Raalte	3.336	9.837
Reimerswaal	2.048	6.039
Renkum	3.376	9.955
Renswoude	719	2.120
Reusel-De Mierden	1.409	4.155
Rheden	3.882	11.447
Rhenen	2.008	5.921
Ridderkerk	3.863	11.391
Rijnwaarde	873	2.574
Rijssen-Hoogland	3.329	9.816
Rijswijk	4.714	13.900
Roerdalen	1.625	4.792
Roermond	5.151	15.189
Roosendaal	6.907	20.367
Rotterdam	61.362	180.942
Rozendaal	211	622
Rucphen	2.396	7.065
Schagen	5.025	14.818
Scherpenzeel	979	2.887
Schiedam	6.196	18.271
Schiermonnikoog	142	419
Schijndel	2.605	7.682
Schinnen	1.099	3.241

Schouwen-	4.177	12.317
's-Gravenh	54.475	160.634
's-Hertoger	17.871	52.697
Simpelveld	771	2.273
Sint Anthor	1.359	4.007
Sint-Michie	3.313	9.769
Sint-Oeder	2.091	6.166
Sittard-Gel	7.776	22.930
Sliedrecht	2.041	6.018
Slochteren	1.577	4.650
Sluis	2.894	8.534
Smallingerl	4.679	13.797
Soest	5.548	16.360
Someren	2.230	6.576
Son en Bre	1.903	5.612
Stadskana:	2.489	7.339
Staphorst	1.758	5.184
Stede Broe	1.582	4.665
Steenberg	2.270	6.694
Steenwijke	4.595	13.550
Stein	1.865	5.499
Stichtse Ve	7.139	21.051
Strijen	1.002	2.955
Súdwest-F	9.099	26.831
Ten Boer	662	1.952
Terneuzen	4.199	12.382
Terschellin	763	2.250
Texel	2.159	6.366
Teylingen	3.583	10.565
Tholen	2.400	7.077
Tiel	3.780	11.146
Tilburg	18.192	53.644
Tubbergen	2.259	6.661
Twenteran	2.768	8.162
Tynaarlo	3.167	9.339
Tytsjerkste	2.729	8.047
Uden	4.464	13.163
Uitgeest	1.194	3.521
Uithoorn	2.921	8.613
Urk	1.706	5.031
Utrecht	38.869	114.616
Utrechtse l	6.294	18.560
Vaals	708	2.088
Valkenburg	1.738	5.125
Valkenswa	3.124	9.212
Veendam	1.954	5.762
Veenenda	5.690	16.778
Veere	2.637	7.776
Veghel	3.916	11.547
Veldhoven	3.933	11.597
Velsen	5.913	17.436
Venlo	8.304	24.487
Venray	3.784	11.158
Vianen	2.007	5.918
Vlaardinge	4.971	14.658
Vlagtwedde	1.453	4.285
Vlieland	205	604
Vlissingen	2.880	8.492
Voerendaa	1.123	3.311

Voorschote	2.301	6.785
Voorst	2.510	7.401
Vught	3.145	9.274
Waalre	1.873	5.523
Waalwijk	5.042	14.868
Waddinxve	2.512	7.407
Wageninge	3.049	8.991
Wassena	3.020	8.905
Waterland	1.969	5.806
Weert	4.463	13.160
Weesp	2.280	6.723
Werkendar	2.921	8.613
West Maas	2.243	6.614
Westervelc	2.204	6.499
Westervoo	1.056	3.114
Westland	12.762	37.632
Weststellin	2.651	7.817
Westvoorn	1.556	4.588
Wierden	2.302	6.788
Wijchen	3.842	11.329
Wijdemere	3.476	10.250
Wijk bij Du	2.527	7.452
Winsum	1.242	3.662
Winterswijk	2.770	8.168
Woensdrec	1.796	5.296
Woerden	5.721	16.870
Wormerlan	1.499	4.420
Woudenbe	1.314	3.875
Woudriche	1.582	4.665
Zaanstad	13.395	39.499
Zaltbomme	3.283	9.681
Zandvoort	2.061	6.077
Zederik	1.561	4.603
Zeewolde	2.701	7.965
Zeist	7.253	21.387
Zevenaar	2.734	8.062
Zoetermee	9.787	28.860
Zoeterwou	937	2.763
Zuidhorn	1.712	5.048
Zuidplas	4.474	13.193
Zundert	2.311	6.815
Zutphen	4.381	12.919
Zwartewate	2.072	6.110
Zwijndrech	3.711	10.943
Zwolle	11.414	33.657
Totaal	1.707.494	5.035.000

